

BLESS N° 50 Todaying

İLÇAM'DA
İDEN YAPIMLAR
KOPYA KÜLTÜRÜ

EMAKE,
EMIX,
RIP-OFF

Location:
Friday, 28.02.
lunchtime,
in a private
apartment
in Paris

GÖZEN ATILA
Video: Marina Faust
NETMEN
A KAYA'NIN
I YILI AŞKIN
REDİR ÜZERİNDE
LIŞMAKTA
DUGU, TÜRK POP
EMASINDAKİ
İDEN
IMLARI VE
PYALAMA
TÜRÜNÜ
AĞINA OTURTAN
Mİ REMAKE,
MIX, RIP-
F'UN DÜNYA
MİYERİNİ
MASI ŞEREFİNE,
A KAYA VE
AT ARKADAŞI
ZEN ATILA'YI
NUŞTURDUK.

Photography: Cécile Bortoletti,
Marc Brandenburg,
Giovanni Di Stefano,
Marina Faust, BLESS
Show arrangements:
Eugénie Delloye

anır, Türk filmleri
erilirdi. 80'li yıllarda Batı
anya'da gurbetçilerin
nduğu bölgelerde video
pleri açıldı. Bunlar

genelde Türk marketlerinin bir
köşesinde olurdu. Türkiye ile
tek kültürel bağlantımız müzik
kasetleri ve sürekli izlenen bu
filmlerdi. Bir de televizyon
kanalı ZDF'de haftada bir
"Nachbarn in Europa"
(Avrupa'daki Komşularımız)
adında bir saatlik gurbetçiler
için hazırlanmış bir program
yayınlanırdı, sadece Türklere
yönelik değil; Portekizliler,
Yunanlar, İtalyanlar için de

yapımları konu ediyor. Kopya
kültürünün yaratıcılıkla olan
ilişisine önemli vurgular
yapan *Remake, Remix, Rip-
Off*, dünya prömiyerini
Ağustos ayında Locarno Film
Festivali'nde yaptı. Memlekette
Gezici Film Festivali ve Adana
Altın Koza'ya katılacağını
şimdiden kesinleştiren filmin
burada, Yeşilçam'da uzun
yıllar kullanılan ve anlamı

hayat arkadaşı Gözen Atıla'yı,
dört gözle beklediğimiz *Motör*
ve dokunduğu konular üzerine
konuşturduk.

**Doğma büyüme Almanyalı
bir işçi çocuğu olarak Türk
sinemasıyla ilişkiden
başlayalım...**

Bizim nesil Almanya'da Türk
filmleri izleyerek büyüdü. 70'li
yıllarda hafta sonları sinemalar

Delicious food arrangements:
Jennefer Rossi, Guinevere Jones

içerik hazırlarlardı. 90'larda
uydu teknolojisi gelişince, Türk
televizyon kanalları izlenmeye
başlandı ve videotekler
yavaş yavaş yok oldu.
Videoteklerin son temsilcisi
Berlin Hermannplatz'daki
Maksim Video da altı ay önce

açıldan şanslısınız...

Video şirketleri sayesinde
her çeşit filmi izleyebildik.
Kasetlerin tanesi önce
10 sonraları 5 Mark'tan
kiralandığı için videocular
Yeşilçam piyasasını silip
süpürmüşler
ve yasaklı film
Yılmaz Güne
askerî cunta t
toplattılan bir
Almanya'da v
sansürsüz bul
Ama diğer ta
şirketleri kafa
uyguluyorlar
eksik seyretti
Ayrıca filmle
bilgi edineme
kapaklarında
bile bulunma
olurdu bu bi
Yeşilçam'ın İ
bir sokak oldu
geç öğrendim.

**Kapsamlı bir araştırmaya ne
zaman başladın?**
2003'te *Remake, Remix,*

Collection supported by
Saskia Wendland, Elisa Bürkle

Rip-Off isimli yüksek lisans
tezime başladım ve 2005'te
bitirdim. Bu süreç içinde
Türk sineması üzerine ne
bulduysam okudum. 1997'de
Elif Rongen-Kaynakçı, Film
Institute Netherlands'da Türk
melodramları üzerine bir
tez yazmıştı; 2000 yılında
Ahmet Gürata, University
of London'da Türk yeniden
yapımları üzerine çok parlak
bir doktora tezi hazırlamıştı.
Savaş Arslan o dönem
Boston'da Türk sinema
tarihi kitabını yazmaya
hazırlanıyordu, makaleleri
vardı. Nezhin Erdoğan farklı
metinlerinde Türk sineması
ve Batı ile ilişkisi üzerine
yazılar yayımladı. Birçok isim
var bu alanda: Aslı Daldal,
Serpil Kirel, Dilek Kaya,
Melis Behlil. Bu akademik
araştırmaların çoğu İngilizce
olduğu için kolay anlıyordum,
Türkçem o dönemler çok
bozuktuk çünkü.

Aynı dönem rahmetli
Metin Demirhan ve sevgili
Giovanni Scognamiglio'nun

ve nimmerin yine benim
önerisiyle izledim ve hayranı
oldum. Türk sinemasında
ve araştırmalarında neden
es geçildiğini anlamış
değilim. Kendisiyle röportaj

Concept and graphic design
of the BLESS N° 50 lookbook:
Studio Manuel Raeder

yapamadım maalesef, akıl
ettiğimde çoktan vefat etmişti.

Tez sonrası bu filmi yapmaya
karar verdim ama üç yıl
yapımcı aramakla geçti.
Şimdiki yapımcım Jochen
Laube ile 2007 sonlarında
giriştik bu işe. Yani, *Remake
Remix Rip-Off*, çocukluğumda
defalarca izlediğim filmlerden
yüksek lisans tezine, oradan da
yapım aşaması altı yıl süren bir
belgelele dönüştü.

**Filmin konusuna gelelim
istersen...**

Filmin ana konusu Yeşilçam
sinemasında yeniden yapımlar.
O dönemin yapımcıları ve
yönetmenleri, bugün de
olduğu gibi, dolaylı ya da
dolaysız yollardan yabancı
filmlerden etkilenmiş. Bu
etkileşimin doğurduğu
sonuçlar filmin odağında.
Başkalarından alınan bir fikri
kendine ait bir yapı içinde
dönüştürürken ortaya çıkan
yeniliklere bakıyor film.
Zaten kopya kültüründen
bahsediyoruz, yani

leşimin
irak çok
yaratıcılığın
menin
uluyoruz.
rasında
ız
tür film
anısına
lit Refiğ
u gibi
r. Dizi
eması'nın
re
rü, film
zliği gibi
nyor.

Filmin uluslararası ismi
Remake, Remix, Rip-Off,
fakat Türkiye'de *Motör* ismi
altında çıkacak. Bu deyim
Fransızca'dan alınmış ve

önceki kâğıdını. Etiketler için bu ismi uygun gördük. Şener Şen'in *Aşk Filmlerinin Unutulmaz Yönetmeni* filminde sette kullandığı kelime.

Neredeyse 50 yıllık bir film geleneğini incelediğini düşünürsek bu kadar yoğun malzemeyi değerlendirme ve eleme sürecindeki yaklaşımları ve arşiv edinmedeki zorlukları anlatır mısınız?

Araştırmalarıma başladığım 2000'li yıllarda filmleri edinmek büyük problemdi, internette şimdiki gibi yaygın değildiler. Almanya'daki videocular da kapanmıştı. Bazı filmleri Alman kütüphanelerinin Türkiye köşelerinde buldum. Türkiye'de ise Yeşilçam külliyyatının çok ufak bir parçası DVD ve VCD olarak satılıyordu, bu yüzden kişisel arşivlere yönelmek zorunda kaldım. Mithat Alam Film Merkezi'nde film izleme imkânı buldum. Metin Demirhan bana arşivinden VHS kasetler kopyaladı. Ama geniş

filmleri edinmede, önce üniversite öğrencileriyle bir izleme ve değerlendirme ekibi kurduk. Verilen öneriler doğrultusunda sahneler çıkarıyorlardı. Bildiklerimiz dışında binin üstünde film izledik, bunlara yüze yakın porno film de dâhil. Sonuçta belgeselde üç yüze yakın filmden parça kullanıldı. Bazı parçalar bir iki saniye uzunluğunda. Bir derleme film (*compilation* ya da *found footage film*) mantığıyla filmler kendi kendilerini anlatsın istedim, Yeşilçam referansları aradım. Mesela *Love Story* uyarlaması *Aşk Hikâyesi* filminde Deniz Gökçer, Salih Güney'e, "Senin gözlerinin bana ne söylemek istediklerini sana tekrar etmek istesem sansür keser bir kere" diyor. Türk sinemasının baş belası sansüre gönderme yapıyor. Bu gibi sahneler benim için önemliydi. Sonra bunun gibi birçok sahneyi kullanamadık, o başka hikâye...

This season was supported by the following interns:

Kişisel arşivlerdeki kopyalar tabii ki filmde kullanmak için yeterli kaliteye sahip değiller...

Türk sinemasının zaten korunmuş bir arşivi yok. Binlerce film yanmış, imha edilmiş, Almanya'da unutulmuş. Zaten belgesel bunu da konu ediniyor. Emek Sineması'nı yıkan bir zihniyet, filmleri nasıl koruyacak? Hayatta kalan yapım şirketlerinden edinebildiğimiz en temiz görüntüler televizyon için hazırlanmış digibeta kasetlerdi. Filmi HD çektiğimizden, bu parçaları yeniden büyütüp, zaman zaman dijital ortamda onarmak zorunda kaldık. Buna da şükür. Yapım şirketleri temiz görüntü ve bu görüntüleri kullanma izni açısından bize epey yardımcı oldular. Una Baldvinsdottir, Harriet Barrile, Kate Brooks, Anne Buescher, Isis Flatz, Elena Hoffmeyer, Chun-Kai Hsu, Guinevere Jones, Young Sun Ko, Laurence Leenaert, Charlotte Pistien

Bir de bu kadar fazla film parçası kullanmak beraberinde filmin de ana konusu olan telif hakları sorununu gündeme getiriyor. İkisinden de bahsedelim.

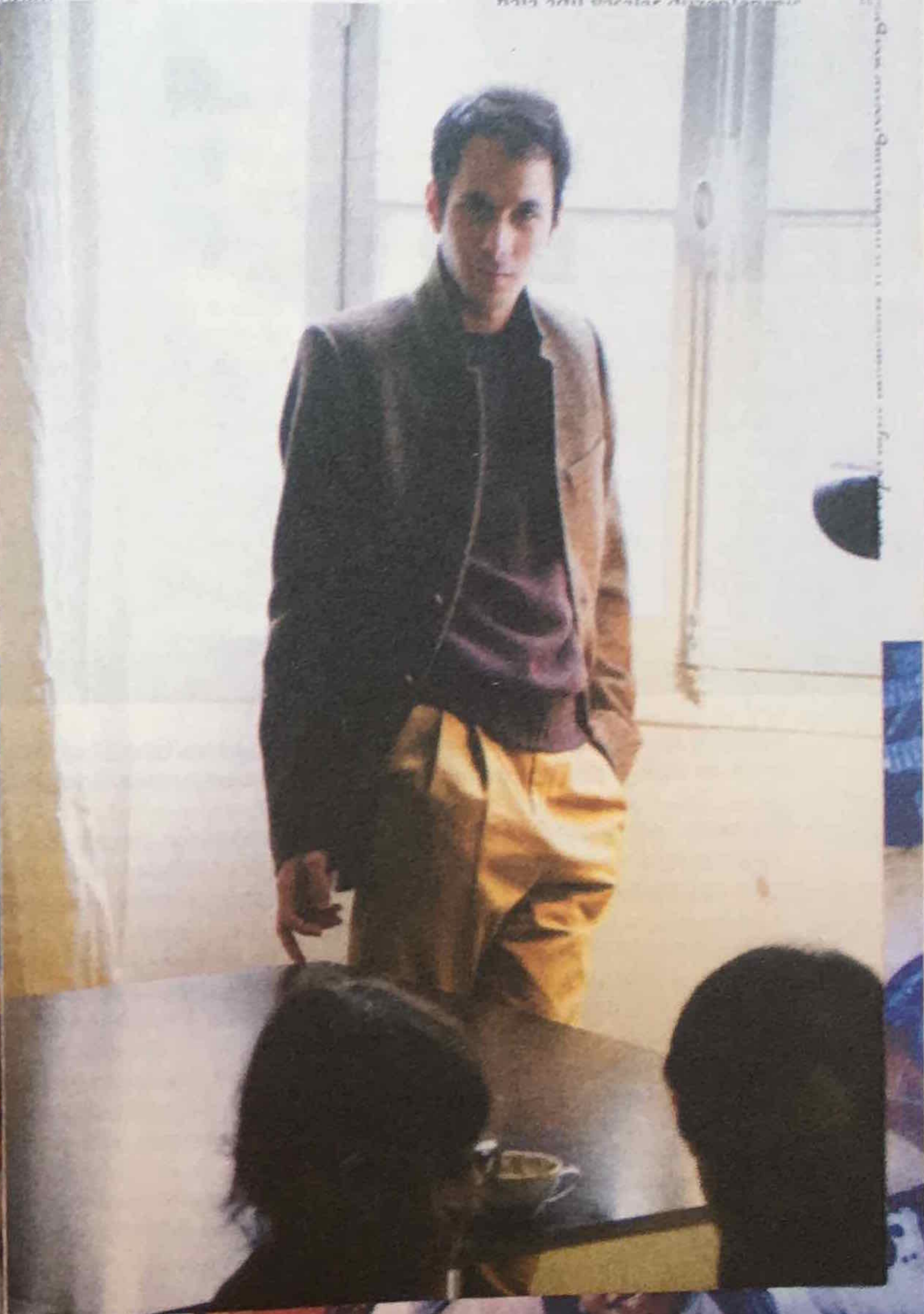
Biz bu belgele giriştiğimizde, yapım aşaması öncesi yapım şirketleriyle görüştük ve gereken izinleri alabildik, yoksa büyük bir kumar olurdu. Bazı film parçaları eser sahipleri bulunamadığından kullanılmadı. Onun dışında Yeşilçam döneminde kullanılan yabancı müzik ve görüntü yasal işleme tabi değildi çünkü eğer yurtdışında eser sahibi eserini Türkiye tescil ettirmediyse, bu film ve müzikler kullanıma (*public domain*) sayılıyor. Amerika'da da o dönem Yoksa her biri sıkı bir denetim ve sansürden geçen Türkiye eser işletme belgesi alan Yönetmen Çetin İnanç *Wars*'dan görüntü kullanma Türkiye yasaları dâhilin sayılmıyordu yani.

Yönetmen ve stüdyo sahibi Kunt Tulgar'ın anlattığı

göre *Tarzan İstanbul'da* filmi yüzünden filmin yapımcısı babası Sabahattin Tulgar, Amerikalılar tarafından Türkiye'de mahkemeye verilmiş. Sabahattin Bey bunun üzerine Manisa Tarzanı'nı bulup, Türkiye'de ismini kullanma hakkını satın almış ve bizim Tarzan'ımız sizin Tarzan'ınızdan daha yaşlı diyerek, mahkemeyi kazanmış.

kalabilmesi için önemli ama günümüzün agresif telif yasaları, eser sahiplerini korumaktan ziyade, onları pazarlayan aracı şirketleri ve komisyoncuları zenginleştiren, geri kalanları ise cezalandıran, dev şirketlerin tekeline muhtaç eden bir sistem.

Türkiye'de sinema ve dizi sektörü için konuşacak olursak, hâli hâli esaslar düzenlenmiş

Special thanks to the following producers: Bettina Bielaczek and Alpha Industries, Beatrix Bohne and Toloop, Florence Favin and Ets Favin, Karla Friedrich and Kainko,

GÖRMEK İÇİN GÖZ GEREKMEZ ESKIL VOGT VE BLIND ÜZERİNE

Mme Guéguen and Industries du Cuir, Sigrid Henning and Loops, Christina and Leonhard Hofstetter and Pelz & Design, Susanne Zmudzinski and 110%tig

sağlayamayan karakter

Sanırım bu doğru. Ama çoğu sanatçıdan çok istisnai bir durum olduğunu bir yakınlık hissediyorum. Bir şekilde

Kör bir başkahramanın dü

Yöneteceğim bir diğer film üzerine bir kitabı okuyordum. Kitaptaki karakter zira göremeyen birinin giriştiği bir filmi beklemeye alıp yazmaya ve insanı başladığımda öykü bir şekilde içine sığabilecek pek çok heyecan verici, kör değildi. Görme yetisini yaşamının sonraki bir evresinde kaybetmişti ve bu demek ki imgeleme yeteneği vardı ve sürekli çevresindeki dünyayı görsel açıdan duyumsamaya çalışıyordu.

Blind'in kahramanının en belirgin özelliği gözlerinin görmemesinden çok, yalnız kalmış ya da yalnız bırakılmış bir karakter olması. Sen bu iki durum arasında organik bir bağ kuruyor musun?

Filmim körlük üzerine değil, içsel yaşamlarımız üzerine bir öykü. En derindeki düşüncelerimiz, cinsel fantezilerimiz, espri anlayışımız vs. üzerine. Ve en derindeki düşüncelerimizi, bize en yakın insanlarla bile paylaşmamız imkânsızdır. Bu açıdan, hepimiz izole edilmiş sayılabiliriz.

Gerek Reprise'da, gerekse de Oslo, August 31st'e şu an yaşadığından farklı bir hayatın neye benzeyeceğini merak eden, bir alternatif hayatın düşünüyüşünü kuran karakterler yarattın. Bu durum farklı bir kurgu üzerinden de işlese, Blind'da da böyle. Sence insanların hayat içerisinde ikinci bir şansı olmalı mı?

Bence güzel olmasın- kaç

Karanlık iç kadar da kar

Blind'dan

Joachim ve etmek. Joachim çekimlere oyuncuyu etmek

yaşadığımız yaşamlardan -yaşamlarımız mutlu olsun diğer gerçeklikleri, yeni perspektifleri deneme imkânını çok dünyanız varsa, her şey mümkündür.

çok hikâyelerinin merkezine taşısan da Blind'in o yemeyiz sanırım. Sen filmi pesimist mi optimist mi buluyorsun?

Son derece mutlu bir sonu var.

ya devam edecek misin yoksa Joachim Trier ya da senaryo yazma planların var mı?

Ben için senaryo yazmadım ve planım bu yolda devam henüz bitirdim ve sanırım birkaç gün içinde (3 Eylül) Eisenberg, Isabelle Huppert ve pek çok diğer büyük üyenin bir film. Ben de kesinlikle yönetmenliğe devam ediyorum fakat önce senaryomu bitirmem gerek.

Senaryosunu yazdığın ilk iki film İstanbul Film Festivali'nden Altın Lale ve Jüri Büyük Ödülü kazanmıştı ve yazıp yönettiğin ilk filmle de yine festivalden Altın Lale kazandın. İstanbul'un senin için bir uğuru var mı? Genel olarak İstanbul deneyimi nasıldı?

İstanbul'da kesinlikle çok şanslıydık. İstanbul Film Festivali'nde hep pek çok iyi filmler yarışıyor ve Altın Lale Ödülünü kazanmak beni çok gururlandırdı. Blind'la yaptığım yolculuk İstanbul'a ilk gelişimdi ve deneyime bayıldım. İstanbul çok hareketli, heyecan verici ve güzel bir şehir. İçinde pek çok kontrast ve aklınızı alan paradokslar barındırıyor. Geri dönmek için sabırsızlanıyorum.

Very special thanks to:
 Hatice Actas, Elisa Bürkle, Anne Büscher, Marjorie Chaudron, Romain Chevet, Caroline Cros, Eugénie Delloye, Giovanni Di Stefano, Rike Doepf, Andra Dumitrascu, Marina Faust, Carola Friedrich, Jasmin Hess, Nicholas Ralph Holder, Yuni Hong, Beate Huss and Andrea Huyoff at CargoCult, Hideki Iida, Hyeseon Jeong, Chrissy Jordan, Aleks & Carl Kaihari, Mika Kano, Matphoto, Tomoko Mifune, Naoko Ogawa, Yuka Okamoto, Patrick Orçutt, Alide Pasqualini, Corine & Gilles Phillis at IDS Animations, Manuel Raeder, Jennefer Rossi, Maria Rousseau, Rosita Serrapica, Queenie Tassel, Saskia Wendland

Models:
 Cécile Bortoletti, Marc Brandenburg, Elisa Bürkle, Eugénie Delloye, Andra Dumitrascu, Adrien Genty, Lou Henry, Hyeseon Jeong, Chrissy Jordan, Gloria Pedemonte, Laurence Perrillat, John Phillips, Elsa de Rémur, Jennefer Rossi, Eva Svennung

AMERİKAN BAĞIMSIZ YÖNETMENLERİNDEN *BOYHOOD*, 12 YILA YAY FİLMİ OLDUĞU İF İSTA TARAFINDAN PERDEDİ GÖSTERİME GİRME İH BU GÜNLERDE, FİLME İSTEMEDİK.

değil. Zira iki çocuk annesi, boynunmuş ve yeni ilişkilerle hayatında yol almaya deneyen bağımsız akademisyen anne rolünde harikalar yaratıyor. Genç oyuncular Ellar Coltrane ve aynı zamanda yönetiminin gerçek hayatındaki kızı olan Lorelei Linklater da yıllara yayılan çekim sürecinde, karakterlerinden bir an bile kopmamaları ve karakterlerin bedensel, ruhsal değişimlerini başarıyla ortaya koymaları açısından son derece etkileyici performanslar sergiliyor.

NEYE BAKARSAZ ONUN FİLMİ

Her ne kadar ismi *Boyhood* olsa da film, temekle dağıtık bir ailenin ailede hikâyesini beyazperdeye taşıyarak aslında pek çok kişinin hayatından bir kesit sunuyor. Bu nedenle film için Linklater'ın düşündüğü alternatif isimlerin *Ordinary People* ya da *Growing Up* olması şaşırtıcı değil. Diğer yandan Linklater filme, Samantha karakteri üzerinden *Girlhood*, anne baba karakterleri üzerinden de *Parenthood* denebileceğini söylüyor.

Özetle, hayatın neresinden bakılırsa oranın görüleceği, insan yaşamının en anlamlı köşelerinden en geneline, karmakarışık ve aynı zamanda dümdüz bir film *Boyhood*. Her zaman dönemecini, film boyunca ele aldığı yılın bir şarkılarından ya da müzikal eğilimlerinden bir örnekle belirginleştirilen Linklater, bunun gibi küçük ayrıntılar ve diyaloglarla gönlümüzü çeliyor ve benzerine çok az rastlanır bir sinemasal tecrübe sunuyor seyircisine. Bu eşsiz tecrübeyi pendeye yaşayamayanlar için filmi tez zamanda ev sinemasına bekliyoruz.